

Pla docent

1. Dades descriptives de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Delinqüència Organitzada

Curs acadèmic: 2014-2015

Curs: quart

Trimestre: tercer

Titulació / Estudis: grau en Criminologia i Polítiques Públiques de Prevenció

Codi assignatura: 21099

Nombre de crèdits ECTS: 5

Hores de dedicació de l'estudiant: 125

Llengua o llengües de docència: castellà i català

Professorat: Dra. Mariona Llobet Anglís i Dr. Íñigo Ortiz de Urbina Gimeno

2. Presentació de l'assignatura

Igual que ocorre amb l'expressió "delicte de coll blanc", la noció de "delinqüència organitzada" s'ha mostrat esquiva als intents de definició. No obstant això, i com ha passat en el cas de la "delinqüència de coll blanc", aquest fet no ha impedit que al voltant de l'expressió s'hagi format un sòlid cos d'investigacions criminològiques i, en els últims anys, una àrea d'activitat político-criminal que ha transcendit l'àmbit nacional per assentar-se com un dels tòpics de major rellevància en l'àrea internacional, que ha resultat en importants acords internacionals sobre el contingut del dret penal substantiu i, sobretot, el processal.

En un sentit molt ampli, es podria entendre la "delinqüència organitzada" com tota aquella caracteritzada per l'existència de diversos participants que es reparteixen el desenvolupament de l'actuació delictiva, a més d'una certa estructura i permanència (element necessari per distingir-la de situacions de mera coautoría o participació criminal en el sentit de la teoria jurídica de delictes). En un sentit molt estricte, la noció de "delinqüència organitzada" es refereix a l'activitat d'organitzacions altament jerarquitzades i organitzades que des d'un inici es constitueixen per cometre actes delictius, com màfies i organitzacions terroristes.

En aquesta assignatura s'opta per una entesa de la delinqüència organitzada a cavall entre els dos extrems però més proper al primer, acceptant la necessitat de certa estructura i vocació de permanència, però negant que aquesta se cengeixi a l'àmbit d'organitzacions dissenyades per delinquir o que tenen en la delinqüència la seva principal activitat. Per contra, l'anàlisi s'estendrà a les formes de delinqüència organitzada "comuna", per exemple en l'àmbit empresarial o dels partits polítics, per

estudiar la comissió de delictes a l'entorn d'aquests col·lectius, delictes que habitualment no són l'objectiu principal dels col·lectius (obtenció de beneficis en el cas de les empreses, d'èxit electoral en el dels partits polítics) però que es cometen per maximitzar-lo.

L'anàlisi s'efectuarà des d'una perspectiva criminològica, però sense obviar-ne les implicacions político-criminals positives, i en especial la legislació penal aprovada per tractar aquest fenomen i les possibilitats de prevenir-lo més enllà dels instruments fins ara existents.

3. Competències a assolir en l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals G.5. Capacitat de gestionar la informació: selecció de fonts, síntesi de la informació i avaluació crítica de la informació rellevant. Sistèmiques G.6. Capacitat per aplicar els coneixements teòrics a situacions i problemes reals.	E.16. Reconeixement de la importància del Dret com un sistema regulador de les relacions socials.

4. Continguts

Aquesta assignatura es divideix en tres grans blocs:

1. Un primer bloc introductori en el qual s'analitza el concepte de delinqüència organitzada i la seva relació amb les diferents teories criminològiques.
2. Un segon bloc en el qual s'analitza la delinqüència organitzada en el sentit més estricte: terrorisme i tràfic de drogues i de persones duts a terme per estructures organitzades el principal objectiu de les quals és la comissió dels delictes referits.
3. Un tercer bloc de "delinqüència organitzada comuna" en el qual s'estudia l'activitat delictiva dins o amb la col·laboració d'organitzacions constituïdes amb fins lícits, com empreses, partits polítics o l'administració pública.

5. Avaluació

La nota final s'obtindrà a partir de dos paràmetres: la nota de curs (40%) i l'examen final (60 %).

Nota de curs o avaluació contínua: l'estudiant realitzarà dues proves de lectura, individualment, seguint els criteris establerts que els alumnes tindran a la seva disposició el primer dia del curs. La nota de curs es podrà modificar fins a 2 punts a l'alça a partir de les intervencions orals a classe. Aquesta part de l'assignatura suposarà un 40% de la nota final.

Examen final: l'estudiant també realitzarà un examen final, que suposarà el 60% de la nota.

Recuperacions:

S'entén que un estudiant ha participat en les activitats d'aprenentatge i d'avaluació contínua durant el trimestre quan ha assistit a almenys el 80% de les sessions.

S'entén que un estudiant ha assistit a l'examen final quan el lliura.

Només poden participar en el procés de recuperació aquells estudiants que han suspès el conjunt de l'assignatura, i no hi ha possibilitat de participar-hi per pujar nota si la nota inicialment obtinguda és igual o superior a 5.

La *recuperació de l'avaluació contínua* consistirà en un examen sobre les lectures de les proves realitzades al llarg del curs.

La recuperació de l'examen consistirà en una prova escrita que es farà al llarg del període establert durant el mes de juliol.

Plagiar en un treball fet a casa o copiar en un examen comporta una qualificació de zero i/o l'obertura d'un expedient disciplinari.

Està prohibit l'ús de telèfons mòbils en el transcurs de la classe.

6. Bibliografia i recursos didàctics

Bibliografia bàsica

CANCIO MELIÀ, Manuel; POZUELO PÉREZ, Laura. *Política criminal en vanguardia: inmigración clandestina, terrorismo, criminalidad organizada*, Navarra, 2008.

CANCIO MELIÀ, Manuel; SILVA SÁNCHEZ, Jesús María. *Delitos de organización*. Montevideo, 2008.

SÁNCHEZ GARCÍA DE PAZ, Isabel. *La Criminalidad Organizada: aspectos penales, procesales, administrativos y policiales*. Madrid, 2005.

Bibliografia complementària

LLOBET ANGLÍ, Mariona. *Derecho Penal del terrorismo. Límites de su punición en un Estado democrático*. Madrid, 2010.

7. Mètode

Aquesta assignatura combina les activitats presencials realitzades a l'aula amb activitats que l'estudiant haurà de realitzar fora de l'aula, ja sigui de manera dirigida o bé de manera autònoma. Les activitats planificades en aquesta assignatura són:

Presencials (a l'aula): classes magistrals bidireccionals i participatives.

Autònomes: preparació de les classes magistrals; preparació de les proves de lectures (lectures obligatòries i recomanades); estudi de l'assignatura per tal d'aprovar l'examen final.

8. Programació d'activitats

Setmana	Activitat a l'aula Agrupament / tipus d'activitat	Activitat fora de l'aula Agrupament / tipus d'activitat
Setmana 1	Classe magistral: Bloc 1	Lectura dels materials recomanats
Setmana 2	Classe magistral: Bloc 2	Lectura dels materials recomanats
Setmana 3	Classe magistral: Bloc 2	Lectura dels materials recomanats
Setmana 4	Classe magistral: Bloc 2 Control de la lectura 1	Preparació del control de la lectura 1
Setmana 5	Classe magistral: Bloc 2	Lectura dels materials recomanats
Setmana 6	Classe magistral: Bloc 3	Lectura dels materials recomanats
Setmana 7	Classe magistral: Bloc 3	Lectura dels materials recomanats
Setmana 8	Classe magistral: Bloc 3 Control de lectura 2	Preparació del control de la lectura 2
Setmana 9	Classe magistral: Bloc 3	Lectura dels materials recomanats
Setmana 10	Classe magistral: Bloc 3	Lectura dels materials recomanats